

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v květnu 2010 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v květnu a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu.**

Průzkum se týkal 976 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 479 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 260 podniků obchodu a 665 podniků vybraných odvětví služeb.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** se v květnu hodnocení současné celkové **ekonomické situace** oproti dubnu mírně zvýšilo. 27,4 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 66 % jako uspokojivou a 6,6 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů se 63,9 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu se 7,6 % tržeb. Jedná se zejména o některé podniky výroby oděvů, výroby koksů a rafinovaných ropných produktů, výroby nábytku a výroby textilií. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 28,5 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Hodnocení **celkové i zahraniční poptávky** se zlepšilo. Úroveň **celkové poptávky** (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti se 78,8 % tržeb, respondenti se 8,3 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti s 12,9 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů se 75,8 % tržeb, jako nízká u respondentů se 14,7 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů s 9,5 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 88 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky s 78,5 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 13,1 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti s 8,4 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů se 75,5 % tržeb, u 14,9 % za nízkou a u 9,6 % za vysokou.

Výrobní činnost vzrostla u podniků s 30,8 % tržeb, poklesla u 11,7 % podniků a u podniků s 57,5 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů se 35 % tržeb, snížení se týkalo podniků s 5,3 % a neměnnost podniků s 59,7 % tržeb.

Zásoby se podle mínění respondentů nepatrně zvýšily. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 83,2 % tržeb za normální v sezóně. Podniky s 8 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky s 8,8 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 91,5 % tržeb za normální v sezóně.

Očekávání respondentů ohledně vývoje **ekonomické situace** pro **příští tři i šest měsíců** jsou vyšší než v dubnu. Zlepšení **ekonomické situace** očekávají podniky s 16,2 % a zhoršení respondenti s 2,9 % tržeb, beze změny 80,9 %. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situace zlepšila u 18,4 % respondentů, u 3,3 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků se 78,3 % tržeb.

1) Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení

Pro příštích šest měsíců respondenti s 22 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení se 4,7 % a respondenti představující 73,3 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 69,6 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků s 25 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 5,4 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů s 68,6 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti se 23,8 % a se snížením respondenti s 7,6 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 27,1 % tržeb, snížení očekává 5 % respondentů a neměnnost 67,9 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů s 19,6 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 76,3 % za celý soubor a snížení exportu očekává 4,1 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 22,3 % tržeb, pokles respondenti se 4,7 % tržeb a respondenti se 73 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů s 15,3 % tržeb za soubor podniků, které dovoz realizují, u respondentů s 79,7 % tržeb v této oblasti ke změnám nedojde a snížení dovozu předpokládají podniky s 5 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 17,4 % respondentů zvýšení dovozu, 5,7 % snížení a 76,9 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti s 60,3 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 36,8 % a nedostatečné u podniků s 2,9 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů s 56,7 % tržeb, více než dostatečné u 40 % a nedostatečné u 3,3 % respondentů.

Očekávání respondentů ohledně vývoje **výrobní činnosti** pro **příští tři měsíce** jsou vyšší než v dubnu, očekávání **zaměstnanosti** jsou opatrná. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 24,8 % tržeb, se snížením počítá 9,0 % respondentů a respondenti se 66,2 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 28,2 % tržeb, neměnný vývoj 64,5 % respondentů a pokles výroby 7,3 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit.

S poklesem **zaměstnanosti** počítají respondenti v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu se 20,3 % počtu zaměstnanců. Respondenti s 63,2 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky s 16,5 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 13,3 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 5,2 % tržeb a s neměnností u 81,5 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 14,4 % tržeb, snížit u 5,8 % tržeb a 79,8 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 22,2% z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 11,3 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 88,3 % počtu respondentů, u 6,7 % selepší a u 5 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 46,4 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 5,4 % a snížení 17,4 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 30,8 % počtu podniků.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se celkově v dubnu meziměsíčně zvýšilo o 2 body; oproti nízkým hodnotám v minulém roce je o 25,3 bodu vyšší.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebních podnicích** se hodnocení současné ekonomické situace v květnu oproti minulému měsíci zlepšilo stejně jako hodnocení celkové poptávky, které však zůstává nízké. V květnu hodnotilo 32,7 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 57,8 % jako uspokojivou a 9,5 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků s 27,3 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 21,5 % respondentů a u ostatních (se 51,2 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti s 62,1 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 0,6 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za vyšší a s 37,3 % za nízkou.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 19,8 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období **příštích tří i šesti měsíců** jsou nižší než v dubnu. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat v **příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů se 56,8 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti se 34,5 % stavebních prací a zhoršení s 8,7 %. **V příštích šesti měsících** by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů s 19,5 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti se 21,3 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 59,2 % respondentů.

Pro příští **tři měsíce** respondenti předpokládají ve srovnání s dubnem mírné zlepšení **zaměstnanosti i vývoje stavební činnosti**. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 38 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů s 14,7% stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky s 47,3 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti se 65,3 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 11,8 % respondentů a snížení 22,9 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 75,1 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 64,5 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 1,8 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 0,4 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 23,1 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 35,1 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 8,6 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 3,3 % své produkce, neměnnost u 86,1 % produkce a pokles prodejních cen očekávají respondenti u 10,6 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 32,7 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 23,2 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 47,9 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 11,5 % a snížení 10,8 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 29,8 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících), se celkově meziměsíčně zvýšilo o 3,5 bodu a je o 2 body nižší než před rokem.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se v květnu ve srovnání s dubnem zvýšilo hodnocení současné **ekonomické situace**. Jako dobrou hodnotilo v květnu **ekonomickou situaci** svého podniku 29,2 % respondentů, 62,7% jako odpovídající sezóně a 8,1 % jako špatnou. Zásoby se podle mínění respondentů v květnu mírně snížily. Současný **stav zásob** hodnotilo 94,1 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 5,2 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti s 9,9 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 87,6 % tržeb a s 2,5 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 70,2 % respondentů, 14,4 % očekává růst a 15,4 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 87,2 % tržeb, 7,4 % předpokládá pokles a 5,4 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří i šesti měsíců** jsou nižší než v dubnu. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky se 37,4 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, s 57 % žádné změny nepředpokládají a 5,6 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se zvýšilo o 0,6 bodu a je o 4,4 bodu nižší než v květnu 2009.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** se podle respondentů v květnu ve srovnání s dubnem nepatrně snížilo hodnocení současné **ekonomické situace**. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 44 % respondentů jako dobrou, 52,8 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 3,2 % jako špatnou.

Hodnocení **poptávky** se zvýšilo, její očekávání pro příští **tři měsíce** mírně kleslo. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 23,1 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 74,2 % respondentů a 2,7 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 96,8 % respondentů, růst cen 1 % respondentů a 2,2 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 15,9 % respondentů, neměnnost 70,6 % a růst počtu zaměstnanců 13,5 % respondentů. Očekávání celkové **ekonomické situace** pro období **příštích tří i šesti měsíců** jsou nižší než v dubnu.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb (je průměr tří sezónně očištěných ukazatelů - hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se oproti minulému měsíci zvýšilo o 0,7 bodu a v meziročním srovnání je o 12 bodů vyšší.